



[www.jollibread.com](http://www.jollibread.com)

© Del text: 2023, Maria Carme Roca i Costa

© De les il·lustracions: 2023, César Barceló

© D'aquesta edició:

2023, Sanoma Infantil y Juvenil, SL i Grup Promotor, SL.

Jolibre és una marca registrada directament o indirectament per Grupo Santillana Educación Global, SLU, llicenciada a Sanoma Infantil y Juvenil, SL.

Carrer de les Ciències, 73 (Districte econòmic Plaça d'Europa)

08908 L'Hospitalet de Llobregat

Telèfon: 93 230 36 00

ISBN: 978-84-1152-026-3

Dipòsit legal: M-21770-2023

*Printed in Spain* – Impres a Espanya

Primera edició: octubre de 2023

Directora de la col·lecció:

Maite Malagón

Editora executiva:

Yolanda Caja

Coordinació editorial:

Marta Olivares

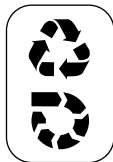
Direcció d'art:

José Crespo i Rosa Marín

Projecte gràfic:

Marisol del Burgo, Rubén Chumillas, Julia Ortega,

Álvaro Recuenco i Laura Ruiz



Les matèries primeres utilitzades  
en la fabricació d'aquest llibre són reciclables  
i compleixen àmpliament la normativa  
europea de sostenibilitat, economia circular  
i gestió energètica.

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat d'excepció prevista per la llei. Si en necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment, adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, [www.cedro.org](http://www.cedro.org)).

*Maria Carme Roca*

# NiCOLETTA *i companyia*

*Il·lustracions de Cèsar Barceló*

jollibre



*Per a l'Aina i la Jana Sanmiquel Garrido, perquè  
sempre gaudeixin de la lectura i, sobretot,  
de l'entusiasme de viure*



*...i després s'enfonsava de sobte, tan de sobte que  
l'Àlicia no va tenir ni un moment per aturar-se a  
pensar abans que es trobés caient avall per un pou  
que semblava molt fondo.*

*Lewis Carroll, Àlicia en terra de meravelles*





## La porta secreta

La Nicoletta no es podia esperar, ho havia d'explicar als seus amics. Així que li fos possible, els ho aniria a dir. Oh, el que havia descobert! Una porta secreta! A casa seva hi havia una porta secreta! Sí, ella també en tenia una!

9

A la *bisnonna* Margherita, la seva besàvia, se li va escapar de dir-ho. Sí, perquè els seus pares consideraven que era millor que no ho sabés fins que fos més gran.

«Més gran? Ja tinc onze anys», pensava la Nicoletta. I si era prou gran per ajudar en les feines de casa, també ho era per saber què s'hi amagava.

I si només fos allò de la porta secreta...

La noieta no es podia acabar l'esmorzar dels nervis que tenia. I això que li encantava la pizza que feia el seu pare. Era genial que el seu pare fos forner i que, a més del pa, fes unes pizzes delicioses; les millors de la ciutat, i això era difícil perquè a Nàpoli tothom en sabia molt, de fer pizzes. Bé, això deien.

10 La *nonna* Caterina, la iaia, considerava que menjar una bona pizza era la millor manera de començar el dia. I com que la *nonna* era qui manava més a casa seva, ningú no li portava la contrària. Abans, qui manava més era la *bisnonna* Margherita, però ja era molt velleta i, com deia la *nonna*, de vegades feia catúfols. Per això se li havia escapat parlar-li de la porta secreta.

Un moment! Abans que us feu un embolic, cal una falca informativa, una breu guia familiar:



Bisnonna  
**MARGHERITA**



Nonna  
**CATERINA**



Mamma  
**BIANCA**



Papa  
**FABRIZIO**



**NICOLETTA**

Com us podeu imaginar, també hi havia hagut un *bisnonno* i un *nonno*, però per desgràcia ja feia anys que havien mort i, com que no apareixen en aquesta història, no cal que ens compliquem la vida.

Va anar de la següent manera, que la Nicoletta se n'assabentés:

12 Sí, és un *flash-back*, després tornem. Que no sabeu què és un *flash-back*? Doncs, quan estàs explicant una cosa, t'atures i parles d'una altra que ha passat abans.

El vespre anterior, la *bisnonna* Margherita li va demanar:

—Nicoletta, maca, ajuda'm a baixar aquesta capsa a la rebotiga.

Li costava pujar i baixar escales, a la *bisnonna*. I encara sort que vivien en un primer pis, a sobre de la botiga i de la rebotiga, que eren a la planta baixa, a peu de carrer.

La Nicoletta ajudava amb molt de gust la besàvia, se l'estimava molt. Bé, tot Napoli estimava la senyora Margherita!

Amb els anys, però, la *bisnonna* anava acumulant manies. La preferida era la de canviar coses de lloc. No cal dir que tota la família es tornava boja buscant-les. I quan alguna no li agradava, anava a petar a la rebotiga. Aquell dia els havia tocat a unes figuretes de porcellana que la *nonna* Caterina tenia molt ben col·locades en una prestatgeria. Com que la Nicoletta ja hi estava acostumada, així que pogués les tornaria a posar on eren. Sovint passava que, l'endemà, la *bisnonna* no es recordava de què havia fet.

I vet aquí que quan van ser allà, a la rebotiga...

—No ensopeguis amb la trapa —va avisar la *bisnonna*.

—La trapa? Quina trapa? Què és una trapa?

(Sí, la Nicoletta sempre ho volia saber tot i per això preguntava molt, d'altra banda és una manera d'aprendre: preguntar.)

—L'obertura que tenim aquí, al trespol, a terra.

La nena va abaixar la vista.

—Oh, que curios! Una porta horitzontal?

—Bé, no és ben bé així, però...

—I què hi ha? A on condueix? —va preguntar molt interessada la Nicoletta.

—A la ciutat subterrània, on, si no?

—Oh! I com és que jo no en sabia res? Que tenim aquesta porta, vull dir.

14 La Nicoletta sí que sabia que a prop de casa seva hi havia unes escales que conduïen a la Napoli subterrània, però... des de casa seva?

La *bisnonna* Margherita es va quedar una mica desconcertada. La nena tenia raó: per què no en sabia res?

Tot seguit la dona va recordar que quan la Nicoletta era petita, després de discutir-ho entre tots plegats, que si sí, que si no, van acordar que ja n'hi parlarien quan fos gran.

—*Nonnina*... Vull obrir aquesta porta...

(Sí, la Nicoletta a la *bisnonna* li deia *nonnina*.)

La *bisnonna* es va quedar pensativa.

—No sé si serà oportú...

—Per què?

I llavors va aparèixer el pare de la Nicoletta, que anava a la rebotiga a buscar un sac de farina.

—Papa... Com és que jo no sabia que aquí hi ha una porta?

En Fabrizzio es va adonar que la trapa havia quedat a la vista. Sempre procurava que quedés tapada amb caixes o sacs de farina, però, pel que semblava, no ho estava.

—Doncs..., perquè no calia —va respondre encara sorprès per la situació—, no hi ha res que pagui la pena, només...

—Com que no? —va protestar la *bisnonna* Margherita—. Tot Napoli és aquí sota!

«Ual·la! Tot Napoli!»

—No... només hi ha unes ruïnes... —va quequejar en Fabrizzio.

—La història de la nostra ciutat! —va dir la *bisnonna* alçant la veu.

En sentir-los des de dalt, des de la cuina, la *nonna* Caterina va baixar a veure què passava. Com la Nicoletta, la *nonna* Caterina no volia perdre's res del que passés al seu voltant.

—En Fabrizzio —li va dir la *bisnonna*—, que diu que no hi ha res interessant a sota de la trapa.

—Bé, sí —va rectificar ell—, però el que no vull és que la Nicoletta es faci mal, no és el lloc més indicat per a una criatura.

16 —No soc una criatura, papa! —va rondinar la nena—. Jo vull veure què hi ha.

—Ja t'ho vaig dir, Fabrizzio —va dir la *nonna* Caterina—, que era millor que la Nicoletta ho conegués com qualsevol altra part de la casa.

—Però, què passa aquí? —va preguntar la Bianca, la mare de la Nicoletta, des de la porta (la secreta no, la de la rebotiga)—. Estava tancant la botiga i us he sentit discutir.

—Que la Nicoletta vol veure què hi ha a sota de la trapa! —va exclamar en Fabrizzio.

—Ah, doncs potser ha arribat el moment.

La Bianca tenia la virtut de saber suavitzar les situacions i fer-ho tot molt natural.

I sí, tots plegats van decidir de travessar la porta secreta.



## A l'altra banda de la porta secreta

(Ep, que continua el *flash-back*!)

Quina emoció!

17

La Nicoletta estava impacient per baixar, però el seu pare va haver de posar les seves condicions.

—Ho hem de fer bé —va anunciar en Fabrizio—, ens haurem d'equipar amb calçat que no rellisqui, alguna jaqueta...

—Papa, no cal, que és l'estiu! —va protestar la Nicoletta, que no volia perdre el temps havent d'agafar coses.

—Sí que fa falta —va afirmar en Fabrizio—, que aquí sota fa fred i hi ha molta humitat... Ah, hem d'agafar llanternes.

—Jo faré servir la del mòbil —va indicar la Bianca.

—I jo agafaré unes espelmes —va afegir la *bisnonna* Margherita.

—Que també vols baixar, *nonnina*? —va preguntar la Bianca.

—I tant, fa molt de temps que no hi he estat, aquí sota!

Sí, estava ben determinada.

18 Mentrestant, la Nicoletta i la *nonna* havien anat a buscar el que havia indicat en Fabrizzio.

Els va costar convèncer la *bisnonna* Margherita que es canviés les sabatilles d'estar per casa per unes vambes de la Nicoletta (tenien el mateix número de peu, ja que la *nonnina* els tenia molt petits), però la il·lusió d'anar amb ells la va fer accedir-hi.

En Fabrizzio, després de revisar que ja estaven tots a punt, com si fes una cerimònia, va obrir la trapa, que es va alçar fent tota mena de grinyols. La Nicoletta hi va treure el cap de seguida. La foscor era total. La llum de la llanterna, però, li va permetre de veure unes escales.

—Deixeu-m’hi passar a mi primer —va dir en Fabrizzio, que, encara que ningú no li havia dit res, es va autonomenar cap de l’expedició.

—A veure si la bombeta encara funciona... —va dir en Fabrizzio baixant uns esglaons i palpant la paret per trobar un interruptor.

I sí, funcionava. De seguida es va fer llum, una llum molt tènue i esgrogueïda, però suficient per il·luminar unes escales de fusta.

19

La Nicoletta va baixar de seguida, darre-re del seu pare. Tot seguit ho va fer la *nonna* i després, i a poc a poc, la Bianca, que ajudava la *nonnina*.

—Oh, quants records, quants!

Les escales de fusta, que també eren molt grinyolaires, enllaçaven amb unes altres de pedra, uns vint esglaons en total, que donaven a una estança prou àmplia perquè hi cabessin tots amb comoditat. La *bisnonna*, amb l’ajuda de la Bianca, es va asseure en un sortint de la paret de pedra que ja es devia conèixer, perquè s’hi va adreçar de seguida. La Nicoletta es va

sentir decebuda, allò era com un soterrani, no tenia res d'especial.

—Ara faré com els guies turístics —va dir en Fabrizzio a la seva filla— i t'explicaré unes quantes coses.

20 La nena va témer que el pare li deixaria anar un rotllo dels seus. Que si la ciutat havia estat primer habitada pels grecs i després pels romans, que si havia servit de refugi durant les guerres, sobretot a la Segona Guerra mundial... Bla, bla, bla... La *nonna* i la *bisnonna* hi intervenien i explicaven les seves històries: que si el *bisnonno* s'hi havia amagat durant la guerra, que si la *nonna* s'hi havia quedat tancada sense voler... Bla, bla, bla...

Tot allò estava molt bé, però la Nicoleta volia continuar pel passadís que hi havia, negre, fosc com la gola d'un llop.

«A on deu anar?»

—Papa... hi anem? —va demanar la Nicoleta assenyalant-lo.

—D'això... Només podrem passar un tram curt, perquè després ja no és casa nostra, el que ve a continuació ja forma part de la Napoli subterrània, la que es pot visitar.

«Oh, quina llàstima!»

A la Nicoletta no li va servir de res que li expliquessin que aquell passadís conduïa a d'altres que també eren molt estrets, que, de tant en tant, el passadís s'eixamplava, però que es tornava a estrènyer al cap de cop, que calia passar damunt de taulons que feien de pont per poder travessar buits i cisternes i que en algunes hi havia aigua.

—Però t'ensenyaré una cosa que t'agradarà —va afirmar en Fabrizzio, conscient de la decepció de la seva filla.

—Hem d'anar en fila índia, d'un en un —va indicar la Bianca—, perquè és molt estret, aquest passadís.

Cadascú amb la seva llanterna es va endinsar en el passadís i, al cap de ben poc, en Fabrizzio es va aturar i va enfocar cap a dalt, cap

a un túnel estretíssim que s'obria a la paret, a uns dos metres d'altura.

—Aquest conducte comunica amb la Napoli subterrània, la que es pot visitar.

—Hi puc passar? —va preguntar la Nicoletta, decidida.

22 —No —va respondre molt contundent el seu pare—. A més, hauries de retrocedir, perquè a l'altra banda hi ha una reixa que tanca el pas.

En Fabrizzio, però, la va aixecar, perquè pogués enfocar el túnel, que era curtet, i pogués veure la reixa.

—No veig res —va adir la Nicoletta.

—És clar, perquè ara la Napoli subterrània està tancada i no hi ha visites de turistes.

### Breu **falca** informativa:

*La ciutat de Napoli, per sota, és com un formatge d'aquells que tenen forats. Des de l'any de la picor que al terra s'hi obrien pous per treure'n pedres per construir la ciutat (sí, la de sobre). I aque-*

*lla era i és una de les atraccions de Napoli. El més curiós és que algunes cases actuals tenen o poden tenir accés a la ciutat subterrània.*

*Sí, ho heu encertat, com la de la Nicoletta.*

Mentrestant, per indicacions d'en Fabrizio, retrocedien en direcció cap a casa i la nena avi-at va veure la part útil d'aquella situació.

23

—Papa, nosaltres, des de casa, també ho podríem ensenyar als turistes, segur que fariem negoci...

—De cap manera! —va tallar la *nonna* Caterina—. Hauríem de demanar permisos, se'ns ficarien a casa nostra... No, no, Nicoletta, no.

—A més —va afegir la *nonnina*—, hem de tenir un refugi per quan el Vesuvi torni a entrar en erupció.

«Oh, què ha dit!»

La Nicoletta es va quedar molt impressionada.

—No diguis aquestes coses —va dir la Bianca—, que encara espantarà la nena.

No, la Nicoletta no s'espantava fàcilment. El que per a molts podia representar un perill o un temor, per a ella era una fantàstica aventura.

—*Nonnina*, el Vesuvi explotarà? —va preguntar molt encuriosida.

—És una possibilitat, és clar —va respondre ella amb tota la naturalitat.

24

En Fabrizzio va sospirar: la *bisnonna* Margherita i les seves idees!

—Ai, que no anem bé! —va exclamar de sobte la *bisnonna*—. Gens bé!

—Què passa? —van preguntar tots.

—Doncs, que amb la il·lusió de baixar, no m'he recordat de dir-vos que havíem d'haver demanat permís al *munaciello*.

La Nicoletta va obrir els ulls com unes taronges, en Fabrizzio els va enlairar deixant-los gairebé en blanc, i la Bianca i la *nonna* Caterina van creuar les mirades.

«Ja l'ha dita!», van pensar.

La Bianca, però, com que la va veure molt trasbalsada, se li va acostar, la va agafar del



braç i, amb la intenció de tranquil·litzar-la, li va dir:

—No passa res, *nonnina*, el *munaciello* no s'enfadarà, que és casa nostra.

—Sí que s'enfadarà, sí, li ho hauríem d'haver dit.

—És millor que tornem —va indicar en Fabrizio, que estava perdent la paciència amb aquelles històries.

25

Però la Nicoletta es va interessar molt pel que deia la besàvia, encara que era estrany, perquè tothom sabia que el *munaciello* no existia, que era un personatge de conte, una llegenda. Tanmateix, si ho deia ella... Hi anava rumiant mentre feien el camí de tornada.

Hi hauria de parlar, amb la *nonnina*, però abans ho havia de fer amb els seus amics.